

ZELENI LIST

Eko list OŠ "Vladimir Gortan"

(SVAKI JE VAŽAN!)

TEMA BROJA:

ZA MORE!!!

Rijeka, lipanj 2011.

Dragi učenici!

Pred vama je novi tematski broj Zelenog lista s vašim radovima posvećenim brizi za okoliš.

Zahvaljujemo svima na uloženom trudu u oblikovanje lista.

Listajući časopis, saznat ćete puno informacija i zanimljivosti o ekologiji, a sigurni smo, i da će vas zadiviti kreativna, likovna i ekološka rješenja priloženih stranica.

Čitajte, učite i djelujte ekološki!

EKO ODBOR

Učenci 1. c razreda

OKOLIŠ JE NAŠ DOM.
NE VOLIMO NEČISTU PRIRODU.
LEDA I LEON

ŽELIMO ČISTO MORE!
ROBIN

IZRADILI UČENICI PRVOG A

1. A ZAŠTITIMO NAŠE MORE!

NE BACAJTE SMEČE
V MORE!

JANI

NE BACAJTE PAPIRIČE!
ČUVAJTE NAŠE MORE!

NINA S.

ČUVAJMO
NAŠE
MORE!

Privedili
učenici
1. b razreda

ČUVAJMO MORE!

Valovi znaju što more
ne pripada!

Mi znamo kako se čuva
more i priroda!

Jedna mala

JEDNA RIBA MALA
NA DNU OCEANA,
PITA SE, PITA,
GDJE JE MOJA MAMA?

Dupim joj na to reći,
otšla je maći malo hrane,
ako ljudi imala mreže,
jer je porvuda smeće!

Mali

joj veli
neka se veseli.
"Eno tvoje mame,
s punom vrećom hrane."
Očistili su more,
oni koji ga vole!

1. RAZRED
PŠ "Draga"

Zedam mali

Zedam mali mak
mađ plašom stao je
pa se raspustao,
pa je rasplakao.

Gdje je moja plaža?

Tu je samo smeće.

Gdje ću sada jesti

da i što ću jesti?

A školjka mu reče:
"Otišao je plaža,
ne može mirisati,
od koliko smeća
nije mogla disati!"

Al' maleni je puž
počeo tjeriti..
"Čuo sam u školi,
premaju se daci
očistiti smeće!"

PA GLE SADA SREĆE
VRATILASE PLAŽA!!!

2. razred PŠ "Draga"

LIJEPE NAŠE OBALE

Projekt 2.a razreda

Učenci 2.a razreda posjetili su riječku luku
15. travnja 2011. godine

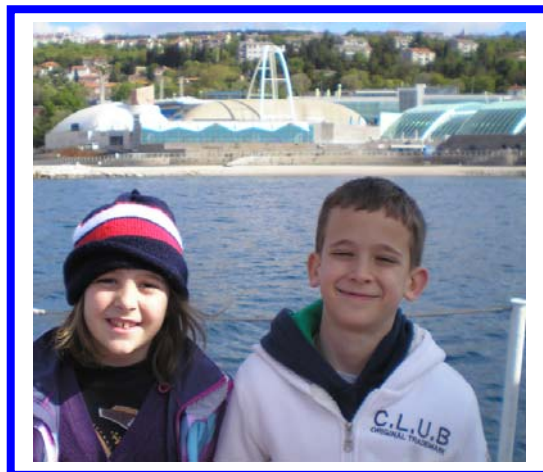
Prošetali smo lukobranom. Upoznali smo se s problemom zagađenja mora i s onim što čini Dezinsekcija za očuvanje mora od zagađenja.

Vozili smo se na brodici
za pružanje žurne pomoći
kod onečišćenja mora.

Vidjeli smo kako naša
obala može biti nagrđena
industrijskim pogonima
iz kojih prijete opasnost
od izlivanja štetnih voda.

Ima i lijepih primjera –
nova plaža n Kantridi
uskoro će dobiti
plavu zastavu!

Žao nam je što se ne vodi više
brige o ovom povijesnom mjestu
odakle je lansiran 1. torpedo.

Nadamo se da će se sagraditi
još puno novih brodova u
Brodogradilištu 3. maj te da će oni
i zamijeniti one stare koji još
plove morem i prijete
zagađenju mora.

Željeli bismo pozvati sve ljude: POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE I VIŠE SE BRINITE O
NAŠEM LIJEPOM, PLAVOM MORU!!!

Zapamtite naše slogane:

PLASTIKA SE NE RAZGRAĐUJE I MORE ZAGAĐUJE. Nina Krenajz

KOLIKO ČISTOG MORA – TOLIKO ZDRAVLJA!

Jana Dijan

Dragi ljudi, nemojte zagađivati more i okoliš jer ako to činite Zemlja postaje prljava. Ako okoliš ne zagađujete Zemlja postaje čistija. Nemojte bacati naftu u more jer je naše more bistro i čisto.

Matej

Grade i cijeli svijete, čuvajte i pazite svoju Zemlju jer ona je lijepa. Molim Vas da ne bacate smeće i otpad posvuda. Molim cijeli svijet da ne dođe nafta u more. Biti ćemo zahvalni!

Kenan

Jana

Ja volim naše more i obale, nadam se da i vi. Nemojte ga onda prljati jer ako to se čini biti će nam svima ružno.

Lana

Ne zagađujte prirodu i more jer nas more hrani. I naš i vaš to je dom!

Nika

Ne bacaj smeće na pod! Ne zagađuj naše more!

Jan

Ne bacati smeća, u moru je sreća!

Alex

Pazite svi na more pa će ostati čisto!

Laura

Čuvajte našu obalu i more jer je to važno za sve ljude!

Domink

Ena

Danas je moderno
o ekologije govorit
al ni puno onih
ki tjele neč i storit.

Tea K.

Marta S.

ADRIAN

Ivan

Andrija

Dora Š.

Patrick
MIHOVIL

Jan

Luka
Frane

Marija

Dora Puricovic

Klma B.
Nuris B.

Lara J. B.

Marije K.

Lara U. Š.

Lara H.

Tia Š.

Yoon M.

ONEČIŠČENÍ
OKOLÍŠ

BRIGA ZA
OKOLÍŠ

TULJAN I RIBA

Jednom davno na Sjevernom polu
živio tuljan u ledenom moru.

Čuo on da na Krku
ima mnogo ribe,
a to mu se sviđa
pa krene da ih vidi.

Prepliva on skoro cijelo more
i prešao na svijetu najljepše gore.

Dođe tako na otok Krk,
ođe u ribarnicu
i upozna tamo
ribicu Maricu.

Postali oni prijatelji tako,
saznali da kad su zajedno,
sve će biti lako.

Upoznao tuljan Maricu
i svoju prijateljicu svraku.
Živjeli oni tako
u sretnom i dugom braku.

Jan Pruša i Lara Zatezalo

PSEČA LJUBAV

Na svakom životinjskom plesu
ugledat ćeš bar jednog pesu,
A na svakom životinjskom balu
ugledat ćeš njega i jednu kujicu malu.

Na jednom kamevalu
kratne su jeli,
peso je vrag bio,
a ona anđeo bijeli.

Zajedno su tražili meso i kosti.
Na svakoj šumskoj zabavi
bili su gosti.

Na jedno Valentinovo,
na snijegu bijelom,
oni su se grlili
svim srcem i tijelom.

Miranda Crepulja i Mattea Mesek

ŽIVOT PSA

Kad pas nanjuši mačku,
tada pripremi svoju pračku.
Promaši šapu
i pogodi kapu.

Kad maše repom,
tad je sretan.
Kad tepih diže
stavi ga negdje bliže.
Kad na četiri noge hoda
misi da je to nova moda.

Marin Linić i Tea Županović

MALI ZEKO

Ide mali zeko kroz šumu
Začuđen je sav,
Trčao je cijelu noć
Postao je plav.

Vidio je livadu
sretan je bio sav.
Našao je mrkvicu
i ukusnu salaticu.

Nino Darrer i Larissa Sigmund

LAV PERO

Lav Pero jako je snažan
i u svom krdu jako važan.
Nitko mu ne da mira.
Ali, jednom je upoznao tigra Čira.

Lav Pero kod Čira je uzeo pračku,
pa može pogoditi i najbržu mačku.

Kod slona je kupio šest tona
najslađih bombona.

Nitko mu nije smetao.
Nikoga nije sretao.
Sve bombone pojео je sam.
Cucľao ih je cucľao cijeli dan.

Dorian Palinić i Ronaldo Grbac

PSIĆ ČUPKO

Psić Čupko
nije glupko.
Diaka mi je glatka,
a njuška jako slatka.

Jučer su bili gosti
pa su mu donijeli kosti.

Kosti je smazao,
njuškicu oblizao
pa slatko zaspao.

Stjepan Gržančić i Anna Zogović

MALA KORNJAČA

Kornjača mala u moru pliva
oklop joj je cm, a glava siva.

Došla je do stijene bijele,
a tamo su se i ribice srele.

Pričale su skupa
da ih hvata muka
kad ugledaju morskog psa.
Onda bježi družba sva.

David Kranjac i Anamaria Krivičić

ŽIVOT ŽIRAFE

Jedna žirafa mala
šetala pa pala.
Tražila hranu
pa zapela za granu.

Pomoć je tražila
kod doktora Jože.
Pitala je da li on pomoći može.

Doktor je izliječio ranu
koju je dobila kad je zapela za granu.

Irina Puvača i Nina Vlačić

SRETNI DINOSAURI

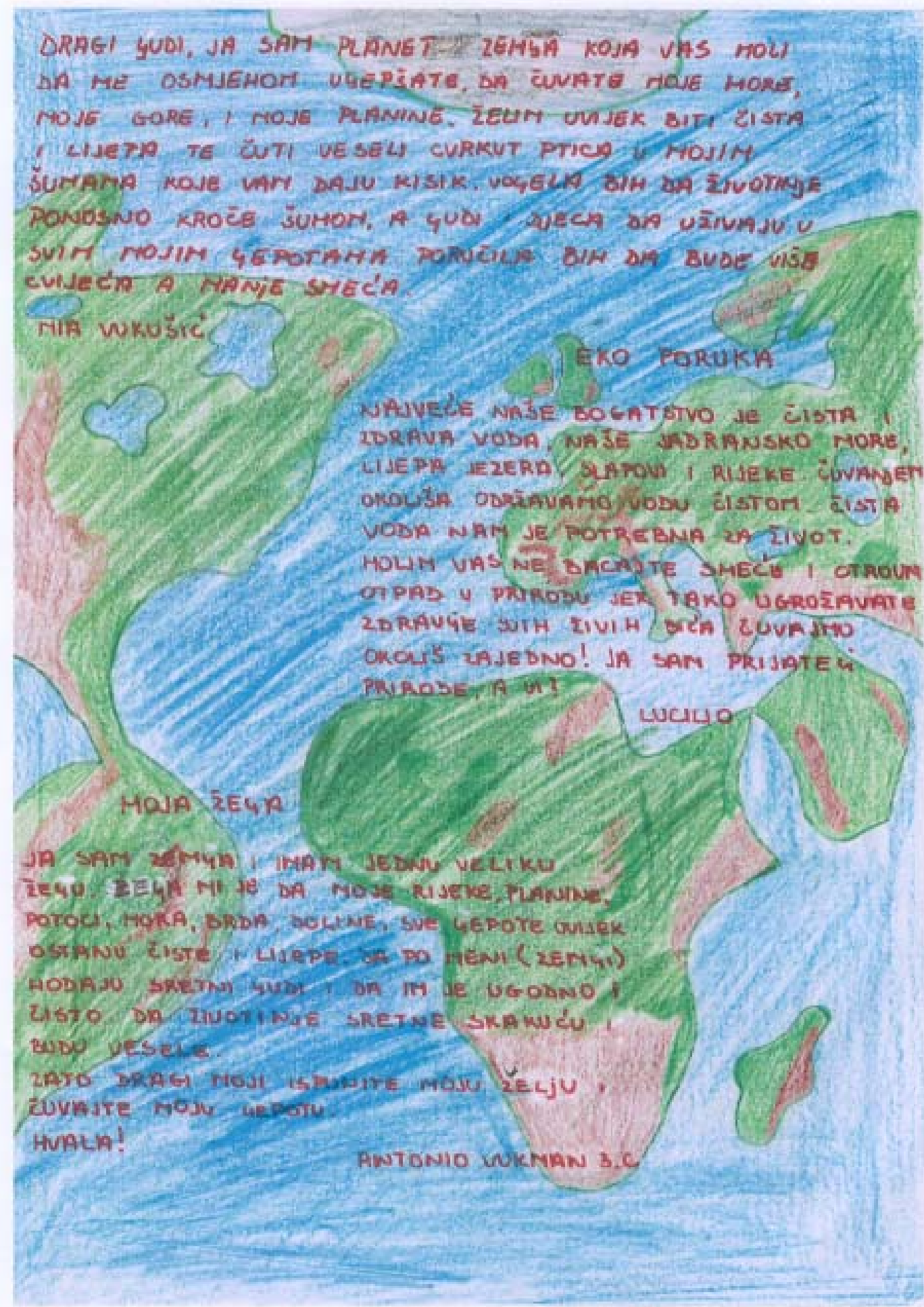
Prvi dinosaur jede travu,
drugi pliva niz rijeku Savu.

S obale rijeke Save
gledaju ih oči plave.

Jedna dinosaurica Mica
stalno žica.
Njena prijateljica Ana
uvijek se oblači u Dolce Gabanna.

Josip Rukavina i Ante Vukić

DRAGI LJUDI, JA SAM PLANETA ZEMLJA KOJA VAS MOLI
DA ME OSMIJEKOM UČEŠTATE, DA ČUVATE MOJE MORE,
MOJE GORE, I MOJE PLANINE, ŽELIM UVIJEK BITI ČISTA
I LIJEPA TE ČUTI VESELI CURKUT PTICA U MOJIM
ŠUMAMA KOJE VAM DAJU KISIK. VOGLJA BIH DA ŽIVOTINJE
PONOSNO KROČE ŠUMOM, A LJUDI ŽELJA DA UŽIVAJU U
SVIM MOJIM ČEPOTAMA PORUČILA BIH DA BUDE VIŠE
CVIJEĆA A MANJE SMEĆA.

MIA VUKOŠIĆ

EKO PORUKA

NAJVEĆE NAŠE BOGATSTVO JE ČISTA I
IZRAVA VODA, NAŠE JADRANSKO MORE,
LIJEPA JEZERA, SLAPovi I RIJEKE. ČUVANJE
OKOLJA ODRŽAVAMO VODU ČISTOM. ČISTA
VODA NAM JE POTREBNA ZA ŽIVOT.
MOJIM VAS NE BACAJTE SMEĆE I OSTROUM
OTPADE U PRIRODU JER TAKO UGROŽAVATE
ZDRAVUJE SVA ŽIVIH BIĆA. ČUVAJMO
OKOLJE ZAJEDNO! JA SAM PRIJATELJ
PRIRODE, A VI!

LUCILJO

MOJA ŽEJA

JA SAM ZEMLJA I IMAM JEDNU VELIKU
ŽEJU. ŽEJA MI JE DA MOJE RIJEKE, PLANINE,
POTOCI, HORA, DABA, DOLINE, SVE ČEPOTE UVIJEK
OSTANU ČISTE I LIJEPE. JA PO NEMA (ZEMLJI)
HODAJU SRETNI LJUDI I DA IM JE UGOĐNO I
ČISTO DA ŽIVOTINJE SRETNE SKAČUĆU I
BUDE VESELE.

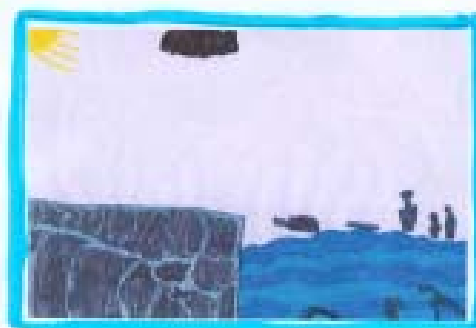
ZATO DRAGI MOJI ISPUNITE MOJU ŽELJU I
ČUVAJTE MOJU ČEPOTU.

HVALA!

ANTONIO VUKMAN B.C.

DRAGI ZEMLJANI !!!
ZEMLJU TREBA ŠUVATI
DA BUDE ČISTA I LIJEPA.
NE SMIJEMO ZAGAĐIVATI
ZEMLJU, JER TAKO
ŠTETIMO ZEMLJI I SEBI.
ŠUVAGMO PRIRODU,
NE BACAJMO SMEĆE,
NE RUŠIMO STABLA,
NE GARIMO CVIJEĆE.
U VODU NE BACAJMO
ŠTETNE TVARI JER
ZAGAĐUJEMO ZEMLJU
I PRIRODU!

PLANET ZEMLJA
JA SAM PLANET ZEMLJA.
DRAGI LJUDI, ŽELJELA BIH
DA NE BACATE SMEĆE U
PRIRODU.
VOLIM SLUŠATI CVRKUT PTICA,
MORE I KOPNO NEKA BUDE ČISTO.
ŽIVJET ĆU DULJE NE BUDETE
LI BACALI SMEĆE U MORE, NA
GORE, PLANINE I LIVADE.
NE ZAGAĐUJTE ME, ŽELIM BITI
ČISTA!
SMEĆE PRIPADA KOŠU,
A NE CVIJEĆU!
ANITA ČIPAK

3.C

4.a NAJOPASNIJE RIBE JADRANSKOGA MORA

PLASTIČNA BOCA

OZBILJNO ŠTETI MORSKIM
BILJKAMA I ŽIVOTINJAMA.
VIJEK TRAJANJA: 300 DO 500 GODINA!

PLASTIČNA DEMIŽONKA

MOGU JU PROGUTATI ŽIVOTINJE,
ŠTO UZROKUJE TEŠKO TROVANJE.
VIJEK TRAJANJA: 400 DO 600 GODINA!

DIZELSKO I MOTORNO ULJE

UNIŠTAVA MORSKI ŽIVOT.
VIJEK TRAJANJA: OVISI O KOLIČINI
KOJA JE ISPUŠTENJA!

STAKLENA BOCA

UZROKUJE RANE I OZBILJNE POVREDE
PLIVAČIMA I MORSKIM ŽIVOTINJAMA.
VIJEK TRAJANJA: VIŠE OD 1000 GODINA!

**POLAKO, ALI TEMELJITO, OVE „ČUDNE RIBE“
UNIŠTAVAJU ŽIVOT U MORU!**

BATERIJA

TEKUĆINA KOJU ISPUŠTAJU JAKO
JE OTROVNA!
VIJEK TRAJANJA: VIŠE OD 1000 GODINA!

KARTON

IZAZIVA OGREBOTINE ORGANIZMIMA
KOJI ŽIVE NA DNU MORA.
VIJEK TRAJANJA: 25 DO 50 GODINA!

KONZERVA

MOŽE OZLIJEDITI PLIVAČE I OŠTETITI
MORSKE BILJKE I ŽIVOTINJE.
VIJEK TRAJANJA: 200 DO 500 GODINA!

PAPIRNATA VREĆICA

OZBILJNO UTJEČE NA PROBAVU
NEKIH MORSKIH ŽIVOTINJA.
VIJEK TRAJANJA: 4 TJEDNA!

PLASTIČNA VREĆICA

MOGU JU PROGUTATI ŽIVOTINJE.
UZROKUJE TEŠKO TROVANJE.
VIJEK TRAJANJA: OVISI O VRSTI PLASTIKE
OD 100 DO 400 GODINA!

ČUVARI PRIRODE

IMA JEDAN RAZRED,
U RAZREDU ĐACI,
O PRIRODI SE BRINU,
PRAVI SU JUNACI.

SVAKI PAPIRIĆ ILI NAJLONSKE VREĆE,
BACAJU ONI U KANTE ZA SMEĆE.
SAKUPLJAJU PLASTIKU, STAKLO, LJEKOVE I PAPIR,
KAKO BI PRIRODI PODARILI MIR.

„EKO, EKO“, NJIHOVA JE PAROLA,
GORTANOVCI MALI, VELIKA PATROLA!
IZ SVAKOG KUTA NEČISTOĆU VREBAJU,
JER ZNAJU DA PRIRODU ČUVATI TREBAJU.

ZATO ODRASLIMA PORUČUJU GLASNO:
„DOSTA JE SMEĆA! NEK SVIMA JE JASNO!
PRIRODU ČUVAJ I CIJENI,
JER TREBA I TEBI I MENI!“

4. B RAZRED

EKO KODEKS 4.B RAZREDA

- ČUVAJ ŠKOLSKU IMOVINU, DRUGIMA ĆE TREBATI!
- ČUVJE SVOJE STVARI, ONE KOŠTAJU!
- ŠTEDI STRUJU, PRIRODA NAM DAJE SVJETLOST!
- UGASITE KLIMA UREĐAJE, ŠTETE PRIRODI!
- ŠTEDI VODU, MNOGI SU ŽELJNI VODE!
- RECIKLIRAJ PAPIR, TAKO ČUVAŠ NAŠE DIVNE HRVATSKE ŠUME!
- NE BERI CVIJEĆE, GLEDAJ GA I DIVI MU SE!
- BRIŠI RUKA SA ŠTO MANJE PAPIRA, PAPIR KOŠTA!
- NE BACAJ SMEĆE, KANTE SU GLADNE!
- NE BACAJ HRANU, MNOGI GLADUJU!

SVAKA JE PLASTIČNA VREĆICA I BOCA U MORU, SIGURNA
SMRT ZA SVE ŽIVE ORGANIZME.
ONE IM PRIJEČE PRISTUP VODE BOGATE KISIKOM,
ŠTO UZROKUJE SMRT!

MALI VAL
SVJETLUCAVOM IGROM KAPI
RODIO SE MALI VAL,
PA SAD ŠAPĆE NAŠIM MOREM:
ČUVAJTE MI RODNI ŽAL!

RIBLJI SAN
SLOŽILE SE RIBE SVIJETA!
SVE IMAMO ISTI SAN,
OČISTITE RJEKE, MORA,
DA JE ČISTI I NAŠ STAN!

4. D
PŠ DRAGA

Često, kad sam na plaži i kupam se u našem lijepom, plavom moru, odjednom se oko mene nađe hrpa smeća. Plivaju najloni, prazne boce i još mnogo toga. Čudim se i razmišljam otkud je to došlo, koji je brod istresao smeće i zagađio naš okoliš.

Volio bih kada se bi bilo takvih ljudi koji ne razmišljaju i zagađuju okoliš. Jednom sam čitao da plastične vrećice 100 godina mogu ostati netaknute u moru. Nadam se da će se u budućnosti više paziti na zagađenje okoliša o čemu mi slušamo još od vrtićkih dana.

DOMINIK SAMARŽIJA

ČUVAJMO MORA I VODE
JER VODA NAM
ŽIVOT ZNAČI

Topinomni 5a

Čuvajte biljke jer ćete uništiti sami sebe.

Jako volim proljeće jer cvjeta i miriše. Zato mi je jako žao kada neki ljudi bacaju otpad u prirodu. Mislim da oni rade sebi gore zato što, ako bacaju otpad u prirodu, biljke će davati manje kisika. Samo će nama biti gore. Ne smijemo uništavati ovaj lijepi okoliš koji imamo i moramo saditi biljke u svojim vrtovima da nam bude ljepše i ugodnije u mirisu biljaka.

Gloria

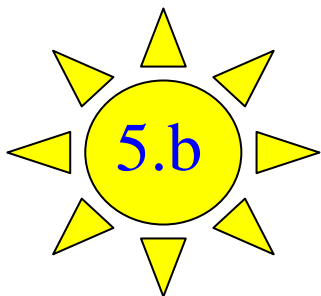

Stiglo je proljeće
upotrijebimo svoj umriješce,
bacićemo prirodu,
lovade, šume, potoke i rijeke
a najviše od svega omriješce
ne bacajte smece.

Ne
zagadujte more
u ljepšava
NAŠ KRAJ

Ne bacajte smece
u more ono zaslužuje
baga

Najviše od svega,
volimo miris našeg plavog mora,
zato ne bacajte smece,
zbog zdravlja i zbog naše prirode

Uzbuna u moru

Jednom je jedan mali val,
Koji je sva mora prošao,
Kući napokon došao.

Prije nego se zabio u žal,
Prije nego se zabio u stijene,
Pozove on sirene
Te im kaže
Da nikada on ne laže
I da po moru plutaju stvari,
Razne boce, vrećice i ormari.

Morska stvorenja uzbunu dižu
I galebovi u pomoć stižu,
Ribe će im ručak pripremiti
Ako sve vrećice i boce uspiju spremati.

Galebovi u akciju kreću,
Ali mnogo problema susreću.
Dok bura puše,
U vrećicama se guše.
Galeb galebicu za pomoć moli
Te joj sav u boli kaže da ju voli.

Galeb prestane disati,
Pjesnik prestaje pjesmu pisati.
Naftne mrlje na moru
Počinju se izdizati u zoru.

Znanstvenica pretpostavlja:
Ako se ovako nastavlja,
Priroda nas na životu ne ostavlja.

Paula Prskalo, 5.b

Ana Sanković, 5.b

Ivana Pribanić, 5.b

Lucija Perinić, 5.b

Za ljepši svijet bez plastike

Na putu do škole
Vidim puno čepova coca-cole.
Plastičnih vrećica posvuda ima
I to ugrožava živote svima.

Naše veliko bogatstvo je more,
No tamo se događa nešto puno gore
Kad ribu u moru nesreća snađe
Ako se u vrećici plastičnoj nađe.

Staklo, papir ili karton se traži,
Recimo NE plastičnoj ambalaži!
Sok ili mlijeko isto fino može biti
Ako ih iz tetrapaka počneš piti.

Ne bacaj plastiku po ulici,
Jer to će štetiti i našoj djeci.
Brini se za otpad kako spada
U tome je jedina naša nada!

Mario Štefančić, 5.b

Ena Tonsa, 5.b

Jonida Imeraj, 5.b

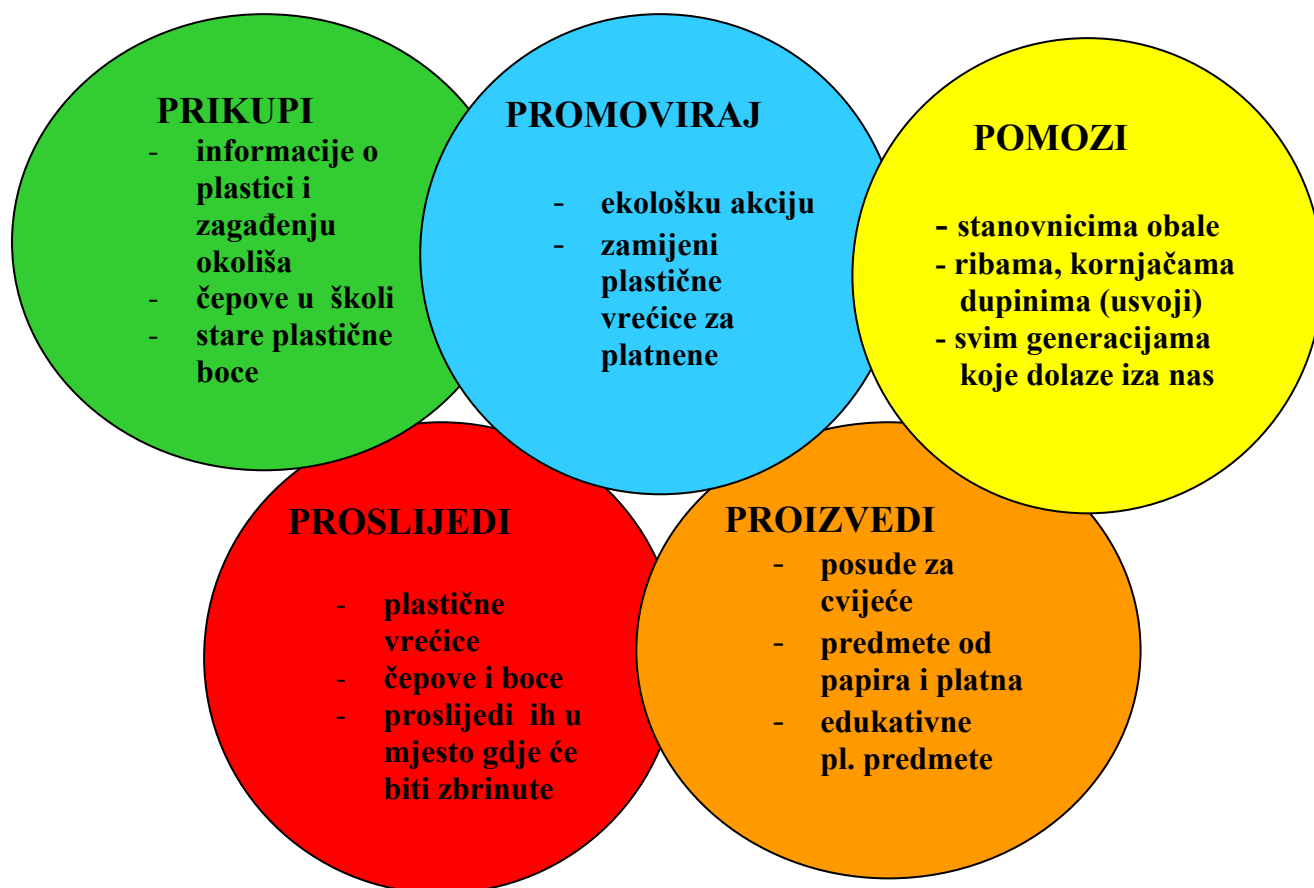
Trebaju nam ovakvi kontejneri!

Nella Vukušić, 5.b

Matej Žerovnik, 5.b

5 X NE PET-U

Prva zapovijed u eko-promišljenom zbrinjavanju otpada glasi:
SPRIJEČITI STVARANJE OTPADA!

Kada bacamo otpad sjetimo se ovih pet riječi :

1. promisli 2. smanji 3. iskoristi 4. popravi i 5. recikliraj

NE PLASTIČNIM VREĆICAMA!

- Plastične vrećice bi mogle postati zamka za ptice.
- više od milijun ptica i približno 100.000 morskih sisavaca svake godine ugiba nakon što pojedu plastične vrećice.

NE GAZITE CVIJEĆE! NE BACAJTE U PRIRODU SMEĆE, POSADITE CVIJEĆE!

PJESME

Galebovi se
Goste na smetlištu.
Vrećice lete.
NEVEN MARKOVIĆ

Zemlja želi biti čista,
Čuvajmo je pa neka zablista!

Ljudi ni ne razmišljaju
da svima može biti bolje
uz malo dobre volje!

Čovjek je taj koji zagađuje Zemlju!
BARBARA FRANČETIĆ

More plače.
Čudno i ružno je to,
more je tužno.
DAMJAN JELENOVIĆ

Boca na plaži
pjeni se ljutito.
Crnilo svuda.
MATKO MILETIĆ

Ne bacaj smeće
u naše modro more
ribe te mole.
MATKO MILETIĆ

6.A

uc

U našem razredu svi smo pravi ekolozi.

Skupljamo baterije, čepove i stari papir.

PJESME:

GLOBALNO ZATOPLJENJE

Aute štedimo,

noge pokrenimo!

Tvornice ukinimo,

o Zemlji brinimo!

Štetni plinovi uništavaju ozonski omotač,

onečišćenje tjera Zemlju u plač.

PETRA PEĆANIĆ

BORIMO SE ZA ČISTI ZRAK

Spasimo Zemlju od onečišćenja,

Čistoća sve mijenja!

Čisti zrak život nam daje,

neka nam ljepota zauvijek traje!

PETRA PEĆANIĆ I LAURA SUNDAĆ

6.b

...našeg koja ga se svojim brojnim bujnama i rotinjskim vrstama najviše dojmila.

Nije čudno što se gospodin Hirc toliko uševljavao našim krajem jer Primorsko-goranska županija odlikuje se iznimnim rodnom vrijednostima i ljepotom krajolika - u su neobično raznoliki - od mnogih tipova (morskih, otočnih i priobalnih, do gorskih i, iznimkih predjela koji posjetitelja ne ostavljaju ravnodušnim. Sve to uzrokuje i omogućuje opstanak i suživot iznimno raznolikom i bujnom biljnom, životinjskom te svijetu gljiva, objašnjava nam mr. sc. Marko Randić, stručni suradnik u Javnoj ustanovi Priroda te nastavlja:

- U gorskom dijelu županije, primjerice, još žive sve tri velike zvijeri: mliki medvjed, vuk i ris, koje su u većem dijelu Europe izumrle. Na otocima Krku, Cresu i Prviću gnijezdi se posljednja hrvatska populacija bjeloglavih supova (*Gyps fulvus*), a u moru ispred otoka Cres i Lošinja živi dobn dupin (*Tursiops truncatus*), da navedemo samo neke od poznatijih ugroženih vrsta. U vječnoj tami špilja, jama i ponora krškog podzemlja žive mnogobrojne rijetke endemične sitne životinje kojih nema nigdje drugdje na svijetu, ali su široj javnosti manje poznate. Što se tiče flore, i tu postoji obilje biljnih vrsta. Zabilježeno ih je 2700, od kojih ima popriličan broj endemika te ugroženih i rijetkih vrsta.

Biološki resursi i krajobrazna raznolikost PGŽ-a

Na području čitave županije zakonski zaštićeno 35 prirodnih spomenika prirode, uzeti u obzir da je mreža pod posebnim zaštitom ekološki značajna područja, jer je čak oko 269 prirodnih spomenika kopna obuhvaćeno ekološkom mrežom. U Primorsko-goranskoj županiji belgijski upravljani dijelovima prirode, osim Nacionalnog parka i Parka prirode Učka koji su upravljani državne razine, kao i o područjima Nacionalne ekološke mreže, vodi županijska Priroda.

Zbog posebice velike ugroženosti biološke raznolikosti, primjerice u posljednjih mjeseci brojni turisti neдовоľjne obaviještenosti, zbog ugrožavanja vrijednih, ali i staništa i njihovih osebnih (bejaka), Javna ustanova Priroda pripremila i tiskala brošura, letaka i knjižica o tome vidjeti i doživjeti u zaštićenim o načinu na koji bi se po ponašati i odnositi prema vrijednostima.

Najnovija knjiga Krajobrazna raznolikost Primorsko-goranske županije Dragutina Hira, koju Priroda pripremila i tiskala, gospođinom Pinom Turističkim istaknutim hidrologom, 12. listopada Medunarodnog dana bioraznolikosti.

Vretenca (*Odonata*)

Lokve i površinske vode otoka podičiti s neobično bogatom faunom. To su lijepi, okretni i krilati, obično vješt letači, uglavnom privedeni bogato raščlanjenoj hrani se brojnim vrstama oskudica koje hvataju u zraku. Iako vodi i također su veliki grabežljivci.

stoljeća velikim žarom i marom dao u gotovo nemoguću misiju obići, istražiti i detaljno opisati prirodne vrijednosti Hrvatske. Rezultate terenskih istraživanja uspio je objelodaniti u više od 730 zadržava prirodoslovne tematike, pružajući tako cjelovitu sliku prirode za buduće naraštaje. Na sreću, mnoge od tih vrijednosti očuvale su se do današnjih dana.

Od svih hrvatskih krajeva Hirc je najveći dio svog aktivnog istraživačkog napora posvetio izučavanju prirodnih vrednota na području današnje Primorsko-goranske županije. Primorsko-goranski krajevi opisani su u njegovim najuspjelijim putopisnim knjigama - Hrvatskom primorju i Gorskom kotaru, ali i njegove važne botaničke rasprave obrađuju upravo kvamerske otoke, Primorje, Učku i Gorski kotar.

Ris je bio najveliki od svih hrvatskih životinja, ali je bio i najbrži. U našim krajevima je bio poznat još od rimskih vremena. U Primorsko-goranskoj županiji je bio poznat još od rimskih vremena. U Primorsko-goranskoj županiji je bio poznat još od rimskih vremena.

Eko, eko, naša je škola! Lijepa je, čista i sva se blista.

Volimo je jako divi joj se sva'ko. Njeno je dvorište naše malo sklonište!

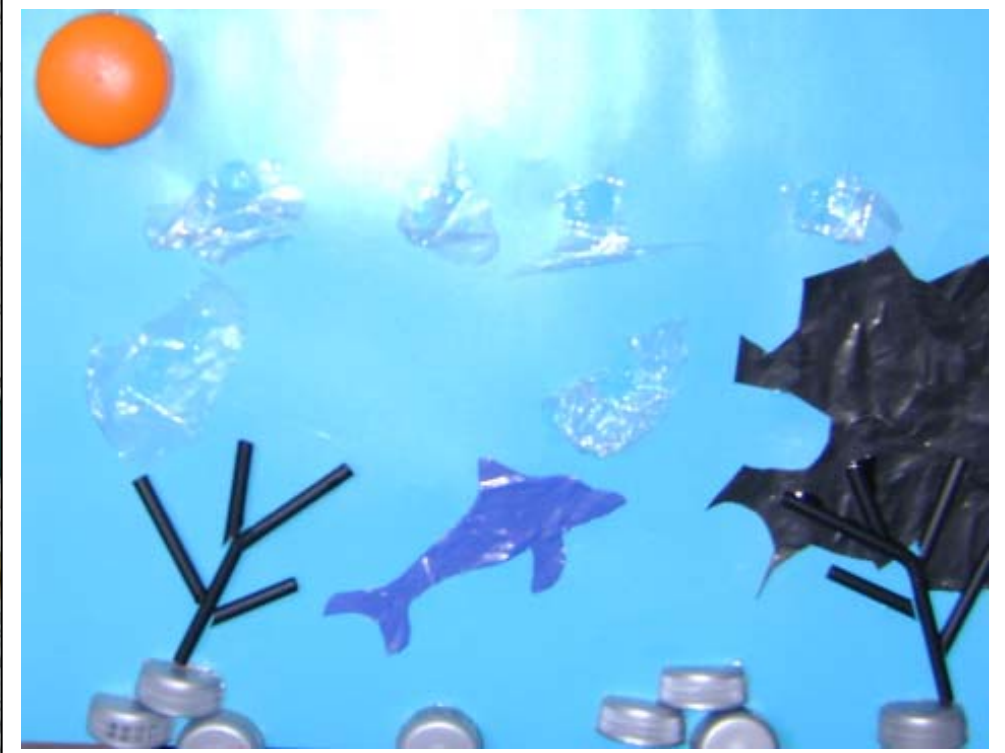
Voda, održavateljica života na otočnom kršu, brzo ponire u podzemlje, ostavljajući na površini tek oskudne vodene oaze poput krških lokvi. U krškom podzemlju, gdje se polako procjeđuju površinske vode i čimim usitnjanim kapanjem nastaje očaravajući svijet sigi, buja specifičan, tih, potpuno osebujan živi svijet s velikim brojem endemičnih vrsta i podvrsta. Cres i Lošinj građeni su, namre, od krednih vapnenaca i dolomita u kojima lako nastaju podzemne šupljine i u kojima se odvija dubinsko protjecanje vode. Stalnim protokom kišnica u srednjem dijelu Cresa formiralo se Vransko jezero u jednoj, od dolomitnih udolina - jedna veća slatkovodna akumulacija na

Otočna sub

Otočni dijelovi Primorsko-goranske županije prave stana isprepleću s vrijednostima kulturne baštine pečati na krajoliku kvamerskih otoka. U Primorsko-goranskoj županiji su otoci i otocima - Krku, Cresu i Lošnju - nastupili. Neki od njih su u tim područjima bili zaravni iznad Bašćanske kotline na južnom dijelu otoka Cresa. Neki su u tim predjelima bili brojni pastirski stanovi koji sada zjape prazni, u njih jednim okultetima vidljive su guste mreže teras; nekad ugrasa vinova loza i druge poljoprivredne

OTOK LOŠINJ

Otočna cjelina Lošinja ima najzrelije značajke mediteranske klime, a s tim u vezi su tipovi biljnog pokrova i raznolikih staništa koj pokazuju južnjačka, tipično sredozemna (s mediteranska) obilježja. Na Lošnju uglavnom izostaje listopadno drveće (koje ne manja na Krku i Cresu), ali zbog gorskog značaja male (z-dvojane otočne planine Osoričice ovdje je znatno povećana brojka i krajobrazna raznolikost i s listopadnim drvećem i reliktima iz hladnijih razdoblja klime na Osoričici). Čak u vršnom dijelu Osoričice ima naznaka jednog većeg mediteransko-montanog pojasa flore i

Raznjevno bogate populacije morskih vrstaca na malim otocima u lošinjском архипелагу u

Subregionalna cjelina priobalja

čovjek je u prošlosti (kao i na otocima) od davnine ostavio snažan pečat svojih aktivnosti na pejzaži i krajoliku. Najbolje to vidimo lokalitetima vidljive su ostataka starih subrozida i ostataka ograđenih šćića, što je očito da se ovdje nekadašnjeg vinogradišta i druge poljoprivredne kulture i vodena stalna borba s prirodnim silama. Težaci su mušktrpnim radom, doslovno svojim leđima, naposlj plodno tlo na takterase i u dolbice, hrđljivo ih oblikujući u lađu s prirodnim silama, ograđujući kame- m, neprestano se boreći s prijetjećom erozi- om, hurmom otplovljivanjem tla i sušom. ašlost, priroda, ali i moderniji, lakši način vata učinili su svoje i (zasad) odnijeli pob- du. Posljednjih se godina neke od takvih te- sostihi podina postupno obnavljaju, kao što primjerice slučaj s poznatim bakarskim te- sama – pezdima

Stablo topole

(*Populus nigra*) ili jeršena

Pokraj izvora Židovalj nalazi se ve- najstarije stablo topole (*Populus* kako ga domaći ljudi razivo- skom dijalektu. Izmjereni je 6 metara i 23 centi- je šuplje i u šupljinu se i- jelovima odumrlog dventa- kćenja ksilofagih kukaca, o- osušene, a neke su se i odromile, odoljeva zubu vremena i svoje godi- njegove krošnje iznova šumati. na po- ga je stan jeršen, kao i mnoga slična sta- povu miš mikrosvijet i ekosustav važan za- nak brojnih drugih organizama, od li- lišajeva do ptica, koje u njegovoj kro-

Bogatstvo biološke i krajobrazne raznolikosti u Primorsko-goranskoj županiji u kojoj ima čak 35 zakonom zaštićenih područja i 269 područja Nacionalne ekološke mreže, specifično je i nadasve zahtjevno područje o čijim vrijednostima ustanova Priroda. To su ustanove čije su zada- tke ove ustanove

Priroda

što većoj
aracije
im je povr-
Brogne in-
Orlovi sje-
prepoznati
biroznošću
kopi
prepostar-
u povre-
koji su
ab
zakonskim
prirodne
stabilno-
vrijedno-
ak-
ak-
Kri-
vred-
su sva
in je
siti oči
koji su
u pri-
rodi

ČISTO PLAVO MORE

6.c

Sva morska bića okupila su se u najdubljem dijelu mora – Pepsu. Naime, životinje su se pobunile zbog otpada koji ljudi bacaju u njega. Biljke su prosvjedovale jer ljudi gaze i kidaju njihove prijatelje na obali.

Glavni predstavnik mora bio je Grant, golemi morski bik. Životinje su slale upozoravajuće znakove ljudima, ali oni se nisu obazirali. Bili su nemilosrdni i htjeli su osvojiti čitavi svijet.

- Moramo se iskazati! Ne smiju se tako odnositi prema nama! Nismo mi njihovi robovi, ubijaju nas kad god zažele!- rekao je hrabro Grant.

- Tako je! – rekoše svi u jedan glas.

Iako su bili jači, nisu željeli rat. Htjeli su konačno zaustaviti suludo uništavanje mora i kopna. Grant je izašao na obalu.

-Molimo vas, prestanite bacati otpatke! Shvaćate li koliko štetite prirodi i sebi samima! Ne smijete to raditi moru! Uništavate ga i ubijate bića u njemu!

Ljudi su začudeno promatrali i slušali. Posramili su se i shvatili da je ovo posljednje morsko upozorenje. Očistili su kopno i more, i uživali u ljepotama prirode.

Bioložka raznolikost
Parka prirode Učka

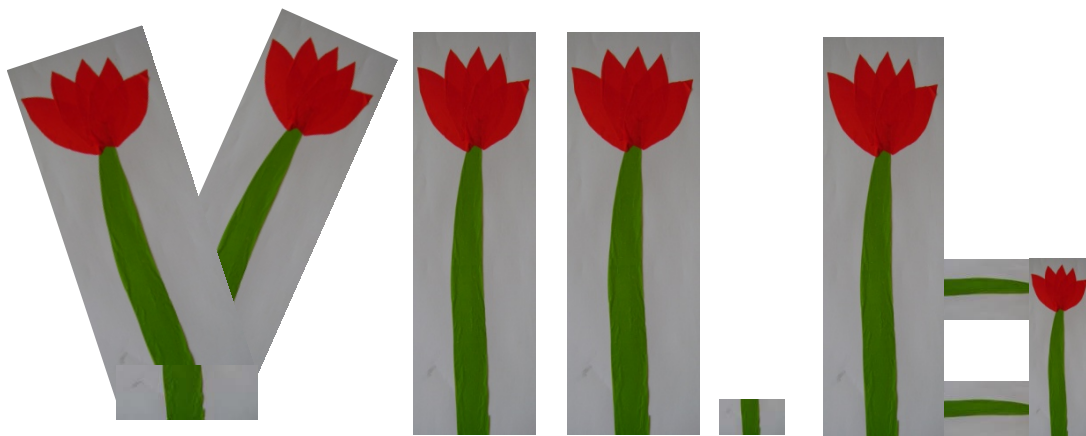

ki doći, običi i utvrditi stan-
čja. Ne treba posebno
odručja iznimno teško doći
to dostupnih špilja ili c-
i na kojima se primjeri-
tice. Da i ne spominjem
rajnog praćenja stan-
ljednosti na svakom od t-
učja ekološke mreže, što
naše Javne ustanove. O-
prebroditi suradnjom
pojedincima koji nam
m nastojanjima. Do sad
to plodna, primjerice

PET nije „za pet“!

Radovi učenika 7.b

Tehnika: kolaž

Materijal: najlon vrećice,
ljepilo,
škare,
papir.

Jeste li znali?

- Plastična vrećica proizvodi se od polietilena, naftnog derivata kojemu treba gotovo 1000 godina da se razgradi.
- Kada bi samo svaki peti građanin Hrvatske prestao koristiti plastične vrećice, sljedeća bi generacija u prirodi zatekla 199 588 400 000 vrećica manje
- U svijetu se godišnje koristi oko 500 milijardi plastičnih vrećica, odnosno milijun vrećica po minuti
- Prosječan građanin troši oko 1.000 plastičnih vrećica godišnje
- Toksični dim koji nastaje pri paljenju plastike ubija stotine ljudi svake godine
- Pri spaljivanju 4 plastične vrećice potroši se onoliko kisika koliko je potrebno čovjeku za jedan dan
- Prilikom razgradnje polietilena nastaju mikroskopske otrovne čestice koje prodiru u hranidbeni lanac, kontaminirajući ekosustave te posljedično, hranu i vodu.
- Plastika na poljima zaustavlja prolaz kisika i uzrokuje neplodnost tla

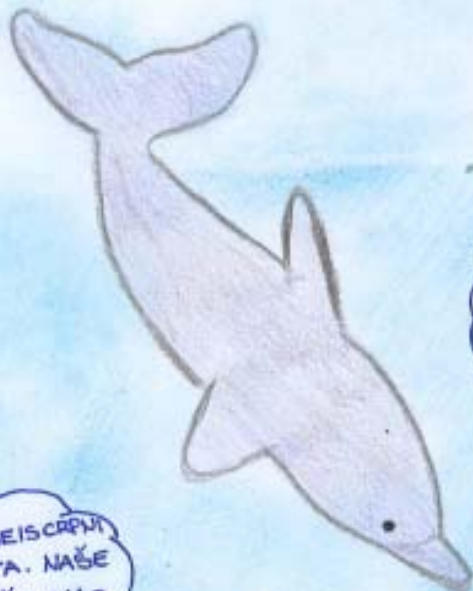

- Više od milijun ptica i 100.000 morskih sisavaca uginu svake godine nakon što pojedu ili se zaglave u plastične vrećice

- Irska je 2002. uvela takozvani plastax, porez na plastične vrećice kojim se njihova potrošnja smanjila za 90%

Uzbuna

ČUVAJMO NAŠE
PREDMNO MORE,
KAKO BI I NAŠI
UNUCI UŽIVALI
U NJEMU!

MORE JE NEISCRPNI
IZVOR ŽIVOTA. NAŠE
JE DA GA ČUVAMO
I POŠTUJEMO.

U TOPLOM ZAGAĐENOM
MORU NEHA DOSTAĆI
PLANKTONA ZA SVE
NAS!

u moru

7.c

PLASTIČNE VREĆICE
NISU UKUSNE ZATO
MOLIM VAS NE
BACAJTE IH!

ZA SMEĆE NE KORISTITE
MORE, POTRUDITE SE VIŠE!
ZAR VAM NIJE STALO
DA I NAŠ MORSKI
SVIJET DIŠE?!

NE BACAJTE
SMEĆE U MORE JER
UGROŽAVA MOJE STANIŠTE!

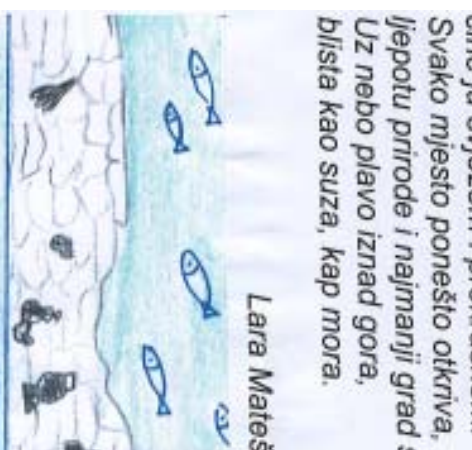
HRVATSKA

Uz prelijepu plažu i čisti zrak,
Hrvatska obala mnogima oduzima dah.
Guste šume s opojnim mirisom
čine ju svježom i prekrasnom.
Svako mjesto ponešto otkriva,
lijepotu prirode i najmanji grad skriva.
Uz nebo plavo iznad gora,
blisla kao suza, kap mora.

Lara Matešić

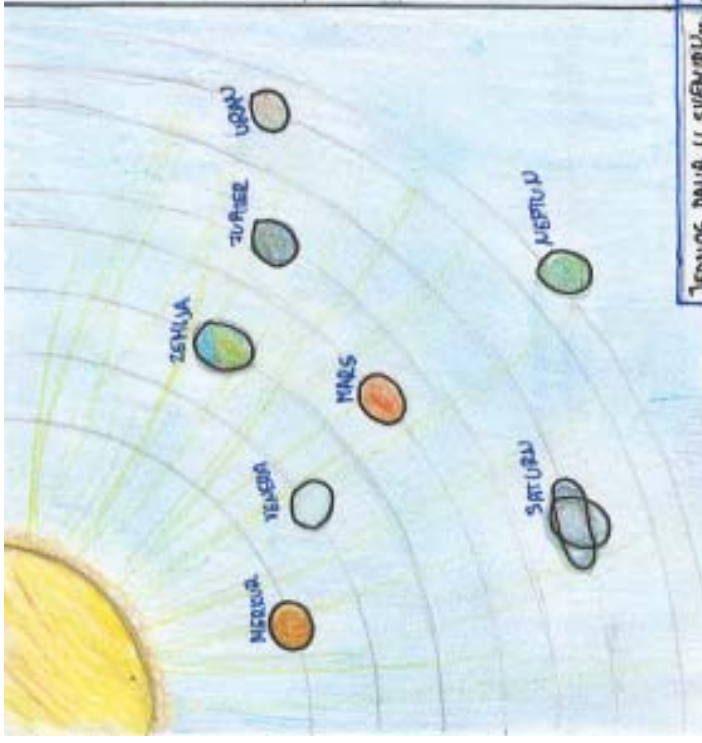
Zagađenje plaže

Makon nekakve doro...

8.A

BRINU LI SE OMI ZA BUĐUĆNOST?

Dokazujemo
ili da
nam je
stalo!

JEDNOS DAVA U SVEMIRU... MARS I JUPITER ZABOŽE I SU RASPOKOR E ZEMLJI...

8.6

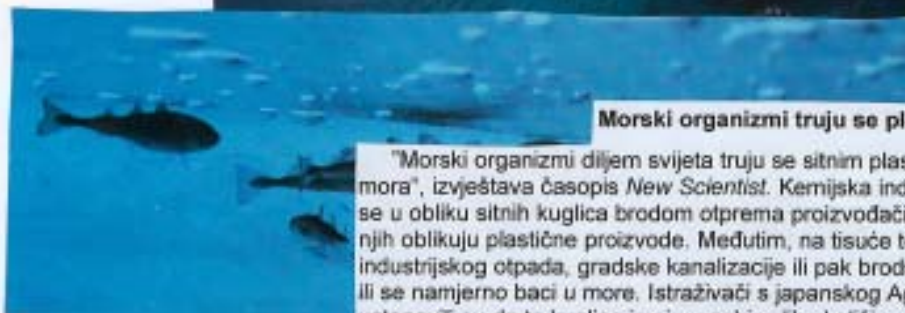

"Danas na svakom kvadratnom kilometru oceana u prosjeku pluta preko 18 000 komada plastičnog otpada" (PROGRAM UJEDINJENIH NARODA ZA OKOLIŠ)

Zagađena mora

"Nemilosrdno pustošenje oceanskih ribolovnih područja te otrovne kemikalije i radioaktivni otpad koji se nalaze u oceanima ugrožavaju temelj na kojem se zasniva kompletan život na zemaljskoj kugli", izvještavaju novine *Nassauische Neue Presse*. Prema pisanju novina *Kieler Nachrichten*, najveća je žrtva Crno more. Smatra se da je to jedan od najugroženijih ekosistema na svijetu, budući da je 90 posto tog ekosistema potpuno beživotno. Nepročišćene otpadne vode pretvorile su valove koji oplakuju ukrajinsku obalu u zelenkastosmeđu prljavštinu, a plaže u okolici Odese prošlog su ljeta bile otvorene samo tjedan dana. "Crno more je smrtno ranjeno", izjavio je rumunjski predsjednik Emil Constantinescu. "Ako dopustimo da umre, čekaju nas posljedice koje će biti gore nego što možemo zamisliti." Inače, Ujedinjeni narodi proglasili su 1998. godinu "Međunarodnom godinom oceana".

Morski organizmi truju se plastičnim kuglicama

"Morski organizmi diljem svijeta truju se sitnim plastičnim kuglicama koje plutaju na površini mora", izvještava časopis *New Scientist*. Kemijska industrija proizvodi polimerne materijale koje se u obliku sitnih kuglica brodom otprema proizvođačima diljem svijeta, a oni ih potom tope i od njih oblikuju plastične proizvode. Međutim, na tisuće tona tih kuglica dospje u more kao dio industrijskog otpada, gradske kanalizacije ili pak brodskog tereta koji potone nesretnim slučajem ili se namjerno baci u more. Istraživači s japanskog Agronomskog i tehnološkog fakulteta u Tokyu ustanovili su da te kuglice imaju u sebi veliku količinu otrovnih kemijskih tvari koje upijaju iz morske vode — tvari koje štetno djeluju na imunitet, plodnost i hormonski sustav živih organizama. Ptice, ribe i kornjače jedu plastične kuglice misleći da su to riblja jaja ili neka druga hrana, a time dovode u opasnost i druge organizme u hranidbenom lancu.

PRIRODA ČISTA OD SREĆE BLISTA!

Radovi učenika 3. a i 3. b